

Nr 9.

Utlåtande i anledning av väckta motioner med förslag till lag om ändring i 9 kap. 33 § vattenlagen.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 348 i första kammaren av herr *Velander m. fl.* samt nr 457 i andra kammaren av herr *Östlund*.

I motionerna, som är likalydande, hemställes »att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i 9 kap. 33 § vattenlagen den 28 juni 1918 (nr 523).

33 §.

I sammanhang med — — — skall börja.

Sådan tid — — — nämnda dag.

Är vattenkraften icke tillgodogjord skall tiden, som ej må sättas längre än för utförande av erforderliga arbeten skäligen må anses behöfligt, räknas från det ersättningsfrågan blivit avgjord genom beslut, som vunnit laga kraft. Vill ersättningstagare tidigare komma i åtnjutande av kraft, vartill han enligt meddelat beslut är berättigad, mot att han svarar för den kostnad, som kan bliva onyttig om beslutet ändras i högre rätt, göre han anmälan härom till ersättningsgivaren samt foge vid anmälningen bevis, att han hos Konungens befallningshavande ställt pant eller borgen för sagda kostnad; och varde i sådant fall tiden räknad från det anmälningen skedde. Ersättningstagaren äge dock icke på grund av anmälan, som nu sagts, påfordra, att kraftöverföringen skall börja förrän vattenkraften blivit tillgodogjord vid ersättningsgivarens anläggning eller, i fall som avses i 14 §, förrän medgivet arbete fullbordats.

Till undvikande — — — anordningar föreskrivas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1954.

Bestämmelserna i 9 kap. 33 § tredje stycket nya lagen skola icke äga tillämpning, där beslut om ersättning medelst kraftöverföring vunnit laga kraft mot ersättningstagaren före nämnda dag.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Gällande bestämmelser.

Enligt skilda bestämmelser i vattenlagen kan den, som vill bygga eller eljest utföra företag i vatten, tillerkännas rätt att mot ersättning tillgodogöra sig eller annorledes göra intrång i annans rätt till vattenmängd eller vattenkraft. Därvid kan under vissa förutsättningar bestämmas att ersättningen skall utgå genom överföring av kraft till den ersättningsberättigade.

I 9 kap. 33 § vattenlagen meddelas föreskrifter om den tid, inom vilken i dessa fall kraftöverföringen senast skall börja. Av första stycket i lagrummet framgår att denna tid av domstolen skall bestämmas i sammanhang med beslutet om ersättningen. Andra stycket reglerar närmare, hur tiden skall fastställas då det är fråga om förut *tillgodogjord vattenkraft*. I tredje stycket stadgas att, då *vattenkraften icke är tillgodogjord*, tiden skall räknas från det ersättningsfrågan slutligen avgjordes samt ej må sättas längre än för utförande av erforderliga arbeten skäligen må anses behövt. Slutligen innehåller fjärde stycket en bestämmelse att, där så prövas nödigt till undvikande av dröjsmål med kraftöverföringens början, provisoriska anordningar skall föreskrivas.

Utskottet.

Motionärerna framhåller att nu gällande regler i praktiken visat sig i vissa fall leda till obilliga konsekvenser genom att öppna möjlighet för ersättningsgivaren att en lång tid, stundom flera år, utnyttja annan tillhörig vattenkraft innan skyldighet inträtt att påbörja kraftöverföring. En sådan konsekvens kunde lätt inträda, om sökanden genom deldom erhållit tillstånd att bygga i vatten samt byggandet därefter hunnit fullbordas kanske lång tid innan ersättningsfrågorna slutligen avgjorts. Även i andra fall kunde resultatet bli detsamma.

Då företagaren först genom det slutliga ersättningsbeslutet erhåller definitivt besked om hur ersättningen skall utgivas, har lagstiftaren icke velat ålägga honom att dessförinnan på grundval av en icke lagakraftvunnen dom vidtaga kanske dyrbara anordningar för en kraftöverföring — med risk att högre instans lämnar andra föreskrifter. Med hänsyn härtill bör man enligt motionärernas mening otvivelaktigt såsom huvudregel bibehålla att den tid, inom vilken kraftöverföring skall igångsättas, börjar löpa först då ersättningsfrågan blivit slutligen avgjord.

Den huvudsakliga innebörden i motionärernas förslag är att denna huvudregel modifieras genom en rätt för ersättningstagaren att på ett tidigare stadium påfordra att kraftöverföringen påbörjas mot att ersättningstagaren svarar för och ställer säkerhet för de kostnader, som kan bli onyttiga genom ändring av domen i högre rätt.

Det spörsmål, som motionärerna sålunda upptagit till behandling, har varit föremål för utredning av sakkunniga, som år 1945 tillkallades av chefen för justitiedepartementet i anledning av ifrågasatta ändringar i vattenlagen. Dessa sakkunniga avgav den 12 september 1947 en promemoria, innefattande förslag till vissa ändringar i vattenlagen. Förslaget föranledde i vissa delar proposition till 1952 års riksdag, som med viss ändring godtog propositionen. I andra avseenden, bland annat såvitt avser det av motionärerna behandlade spörsmålet, är förslaget — enligt vad utskottet inhämtat — efter avslutat remissförfarande ännu under beredning inom justitiedepartementet.

Som motionärerna påvisat kan de nu gällande reglerna leda till obilliga konsekvenser. För att undanröja dessa torde erfordras lagändring. Därvid synes motionärernas förslag förtjänt att övervägas. Enligt utskottets mening är det angeläget att frågan snarast bringas till sin lösning. Utskottet vill emellertid icke förorda att riksdagen redan nu för sin del beslutar lagändring, enär frågan torde erfordra ytterligare överväganden. Det lämpligaste synes vara, att riksdagen avvaktar förslag i ämnet från Kungl. Maj:t. Utskottet förutsätter att sådant förslag kommer att framläggas utan dröjsmål.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 348 och II: 457, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 mars 1954.

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Osvald, Albert Hermansson, Lindahl, Grym, Ivar Nilzon, Axel Jansson, Ebbe Ohlsson och Herbert Hermansson;

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Andersson i Mölnadal, Johansson i Torp, Nyberg och Andersson i Dunker, fru Torbrink, fru Boman*) och herr Nestrup.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.